

[Waldorff]

engang mere morsomt af at blive gentaget så mange gange.

Poulsgaard (FP):

Nu begynder det i hvert fald at blive morsomt. Nu skal vi altså høre, at det også er et poppet forslag. Mit parti har den holdning, at ethvert parti i dette høje ting skal have ret til at fremsætte de forslag, som partiet finder det rimeligt at fremsætte, og derfor vil vi også diskutere VS' forslag om privatisering af en hel masse områder, der kommer lige efter dette. Vi kunne også godt sige, at det var poppet, men jeg skal være ordfører ved det, og jeg kunne ikke drømme om at sige, at det var poppet, for det er VS' mening, og den skal de da have lov til at have. At komme og bebrejde et seriøst arbejdende parti, at det kommer med et ærligt ment forslag og et forslag, der har genklang i befolkningen, er ikke rimeligt. Prøv at tage en folkeafstemning om dette forslag! Det siger jeg ikke at vi skal, men så kunne vi se, hvem der vandt. Den ville vise, at denne folketingsaal var fuldstændig ude af trit med befolkningen. Og så skal man høre, at forslaget er poppet! VS burde være blevet væk fra talerstolen.

(Kort bemærkning).

Stubkjær Pedersen (CD):

Man kunne fristes til at imødekomme hr. Poulsgaard på den måde, at man kunne foreslå, at de medlemmer, der ikke følte, de var deres løn værd, kunne få nedsat deres løn.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Vi har jo kun vælgerne til at afgøre, hvem der er deres løn værd. Jeg kunne godt stå her og nævne en masse navne, men der er nok nogle, der ville være uenige med mig, så det tror jeg vi skal undlade. Men jeg ved, der var nogle i mit parti, der engang forsøgte at blive fri for at modtage den dyrtidsregulering, vi skulle have, men det kunne de simpelt hen ikke blive. De skulle have den.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til udvalget for forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

Forslag til folketingsbeslutning om privatisering.

Af Wilhjem (VS) m.fl.

(Fremsat 18/10 83).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Finansministeren (Christophersen):

Det er et meget vidtrækkende forslag, der er fremsat. Jeg vil godt på regeringens vegne give udtryk for vores taknemlighed over, at VS nu også aktivt går ind i hele den overvejelse, vi selv har lagt megen vægt på: at undersøge, om der er områder, hvor private med større udbytte kunne løse opgaverne, end det offentlige kan, men jeg må sige som regeringens standpunkt, at vi synes, dette er at gå for vidt. Vi synes, det er så vidtrækkende forslag, at vi ikke kan medvirke til dem. Jeg kan godt se det charmerende ved mange af tankerne, men desværre, jeg må afvise forslaget. Jeg må anmode VS om at søge at få andre til at støtte det.

Poulsgaard (FP):

Nu kunne man jo så også sige, at dette var et poppet forslag, men det vil jeg aldeles ikke gøre, for der er da tanker i det, som svarer til dem, vi i fremskridtspartiet har gjort os, og som vi absolut kunne støtte. Men nu ligger forslaget jo her som en helhed, og så må vi sige nej til det. Det indebærer dog ikke, at vi ikke mener, at nogle af de punkter, som forslaget er delt op i, var det en god idé at se på. Vi mener ligesom forslagsstillerne, at det økonomiske råd er så inderligt overflødigt, at vi sagtens kunne undvære det. Vi mener hel-

[Poulsgaard]

ler ikke, at det private erhvervsliv skal have tilskud, så derfor vil vi da meget gerne være med til at se på en privatisering her. Hvad angår kirken, har vi et partiprogram, der ikke adskiller sig så meget fra VS', men vi må nok indrømme, at det er umuligt at komme igennem med det i dette folketing, og den sten, man ikke kan flytte, skal man lade ligge.

I det store og hele må jeg altså sige, at vi afviser forslaget, men hvis det havde været delt op i 6-7 enkeltforslag, ville der have været 2 eller 3 af de forslag, vi kunne have støttet.

Hagen Hagensen (KF):

Forslaget afvises efter dets indhold, også en drøftelse deraf.

Tørnæs (V):

Da jeg har meget svært ved at finde parlamentariske udtryk, der dækker, hvad jeg egentlig mener om dette beslutningsforslag, skal jeg nøjes med på mit partis vegne at sige, at vi ikke kan støtte det.

Gade (SF):

Efter nu snart i et år at have hørt og læst et utal af borgerlige kokke tale og skrive om privatisering, er det med nogen begærlighed, man kaster sig over det første rigtige forslag om privatisering her i folketinget.

I den sammenhæng kan man jo nok i første række undre sig over, at det bliver VS og ikke regeringen, der stiller privatiseringsforslagene. Hvor er de mange ideer fra regeringen blevet af? Så vidt jeg har forstået, har man nedsat adskillige udvalg om privatisering. Man har et privatiseringsudvalg i regeringen, ligesom jeg har forstået, at hvert af de to konkurrerende regeringspartier, venstre og de konservative, har lavet sit eget privatiseringsudvalg, og jeg har forstået på avisreferater, at der er kommet et utal af forslag fra den danske befolkning ind til disse udvalg. I april deltog det såkaldte privatiseringsudvalg under administrationsdepartementet endog i partiet venstres konference om privatisering, og ifølge Jyllands-Posten den 21. april noterede embedsmændene sig flittigt de mange forslag.

Egentlig havde jeg forestillet mig ved at læse aviser, at der var kommet et forslag om,

at dele af DSB skulle privatiseres – det har hr. Dyremose talt om – at statsanstalten for livsforsikring skulle privatiseres – det har hr. Dyremose talt om. Hr. Bertel Haarder har skrevet om, at vi skulle have en privat socialforsorg. Hr. Svend Heiselberg har talt om private universiteter og private mellemuddannelser, ja, hr. Palle Simonsen har endog talt om at privatisere ansvaret, og de forslag ville jeg sådan set gerne have set her i folketinget – for ikke at tale om hr. Svend Erik Hovmands forslag om spejdere til børnepasning.

Som man kan forstå, har jeg set frem til en lang række sørgmuntre forslag, ja, man kunne måske ligefrem tale om forslag, som andre ville have vurderet som for muntre og lige på kanten af folketingets værdighed, så der ikke havde været ord at bruge, når vi skulle behandle dem. Derfor undrer det mig ikke, at det første rigtige privatiseringsforslag herinde foruden at være alvorligt også indeholder en hel del humor.

Indholdet i de borgerliges privatiseringssnak er en ideologisk offensiv, der skal være grundlaget, baggrundsmusikken, der giver de borgerlige mulighed for at gennemføre nedskæringer, indføre forsikringsprincipper, foreslå betaling for sygehusbesøg, opmuntre til private initiativer lokalt.

Inden for forretningslivet – og dér søger regeringen jo ofte sin inspiration – har man for længe siden fundet ud af, at man sælger flere varer, hvis kunderne bliver bedøvet af uafbrudt musik, såkaldt muzak. Privatiseringssnakken er de borgerliges muzak, der skal camouflere angrebene på solidariteten i samfundet, og det er jo netop det, VS' forslag kan bruges til at vise, for selvfølgelig ønsker privatiseringsdemagogerne ikke et samfund, hvor staten visner bort – det er for øvrigt et citat fra Karl Marx. Man har brug for militæret, for et straffesystem, for autoriteter, kongehus og kirke, og man ønsker at bruge det offentlige til fordel for de store i erhvervslivet. Det så vi jo sidste forår, da hr. Fogh Rasmussen fik ørerne i venstremaskinen, da han ville føre arbejdsformidlingen tilbage til fagforeningerne. Her blev han kaldt til orden, for privatiseringen skulle naturligvis ikke bruges til at give fagbevægelsens medlemmer større indflydelse.

Jeg har moret mig en hel del ved at læse forslagene. Som de fremstår, ser de ud til at

[Gade]

være båret frem af den tanke, som jeg er enig i, råbt ud til venstre, til de konservative og til regeringen: når de vil have privatisering, så skal de få det!

Jeg håber, diskussionen om privatisering, også på baggrund af dette forslag, kan fortsætte både herinde og, nok så vigtigt, uden for dette hus.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg havde egentlig ikke troet, at forslaget kunne have afstedkommet så mange bemærkninger, som hr. Gade gav det med på vejen. Han tog det også som et humoristisk forslag, men jeg synes egentlig ikke, det er særlig humoristisk at bruge folketingets papir, trykkeri osv. på det. Jeg har før set meget dygtigt og godt gennemarbejdet materiale komme fra VS, f.eks. omkring sindssygeloven, så jeg synes, dette er fuldstændig ude af proportion. Jeg kan slet ikke medvirke til det og vil slet ikke behandle det.

Lone Dybkjær (RV):

Det radikale venstre skal også afvise forslaget, men jeg synes, det er lidt ærgerligt, at VS, når de endelig giver sig i lag med denne debat, ikke også prøver på at få lidt alvor ind i den. Det er i orden, at den bliver krydret med morsomme eksempler og den slags, men jeg synes, det er ærgerligt, at VS, når man nu har brugt så megen tid, ikke prøver at gå mere seriøst ind i privatiseringsdiskussionen, for hvad angår adskillige statslige virksomheder, kunne man diskutere, om det er særlig hensigtsmæssigt, at de ligger i statslig regie og ikke i privat regie. Dette bidrager desværre ikke til den diskussion og bidrager derfor ikke til, at vi på nuværende tidspunkt kommer videre i den debat. Det er beklageligt.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg vil gerne sige til fru Lone Dybkjær, at dette skam er alvorligt ment, og til fru Yvonne Herløv Andersen vil jeg gerne sige, at jeg glæder mig selvfølgelig til, at fru Yvonne Herløv Andersen vil komme i det politisk-økonomiske udvalg og deltage i en seriøs behandling på detailplanet af forslagene.

Vi har i VS forstået, at det er et hovedelement i regeringens moderniseringspolitik at få markedsmekanismen til at fungere

uhæmmet i så store dele af samfundet som overhovedet muligt. Man kan selvfølgelig have det synspunkt, at der her er tale om reminiscenser af en tankegang, der hører til i sidste århundrede. Fremfor at føre den slags uvederhæftige argumenter i marken har vi valgt at forsøge at sætte os ind i regeringens tankegang og komme med ideer og inspiration til det arbejde, der øjensynlig går noget trægt for regeringen.

I over et år har regeringen talt om privatisering. Snævre og enkelte dele af den offentlige sektor er blevet støvsuget i håb om, at det måske kunne føre til, at markedsmekanismen kunne vinde indpas her, eller at der var nogle smålunser, der kunne kastes ud til de private arbejdsgivere. Men vanetænkning og formentlig også en god portion fordomme har bevirket, at regeringen slet ikke har fået øje på de områder i samfundet, der ellers altid fremhæves som de mest betydningsfulde for den almindelige befolknings velfærd og glæde ved tilværelsen.

Mest besynderligt synes vi det er, at regeringen helt har overset de store og helt klare opgaver, der ligger i at privatisere det private erhvervsliv. Her er der et åbenlyst behov for privatisering og i øvrigt helt anderledes økonomiske gevinster at hente end dem, regeringen har skrabet sammen ved at sætte skruevinger på de dårligst stillede danskere.

Det kan kun nedbryde virkelysten og effektiviteten, når det private erhvervsliv hvert år kan forlade sig på, at det offentlige giver direkte tilskud på omkring 15 mia kr., og kan forlade sig på, at det oven i hatten får mindst 15 mia kr. i indirekte støtte via lavere beskatning, favorable afskrivningsregler, negativ indkomstskat og alle de andre ordninger, som det private erhvervsliv flyder i. Oven i købet er den eneste påviselige effekt af den støtte, man har givet i årevis, at investeringerne er faldet og beskæftigelsen er faldet endnu mere. Endnu mere nedbrydende bliver det af, at det er de største og mest velstillede, må man sige, og i grunden mindst effektive foretagender, der lægger beslag på broderparten af denne støtte. Jeg kan nævne selskaber som F. L. Smidth, A. P. Møller, Tobakskompagniet, Lauritzenkoncernen. Jeg er derfor helt enig med Nationalbankens direktør, hr. Erik Hoffmeyer, når han udtaler, at det er typisk, at Industrirådet klynger sig

[Anne Grete Holmsgård]

til en ordning som K-låneordningen, men at det ikke kan forsvares.

Ganske vist fører regeringen også på andre områder den politik, at det især er de merebemidlede, der skal have tilskud og gå fri af besparelser, fordi de antages at besidde en specielt stor portion virkelyst og initiativ, men regeringen har jo selv – det er socialministeren – argumenteret for, at det netop fremmer lysten til at arbejde og virke, hvis man nedsætter den offentlige støtte, den enkelte kan få. Det må vel ikke mindst gælde dem, cheføkonom i SDS Peter Wendt har betegnet som »industrielle pensionister«. Det er dem, der i modsætning til de øvrige pensionister hverken er ubemidlede eller effektive. Samme cheføkonom har i øvrigt påpeget, at netop støtten til industripensionisterne har bevirket, at vækstcentre er forsvundet, og da industripensionisterne selv har en lav realvækst, er ledigheden og betalingsbalanceunderskuddet vokset.

Jeg skal derfor opfordre regeringen til snarest muligt og virkelig seriøst at gå ind i arbejdet med at privatisere det private erhvervsliv, afvikle de offentlige støtteordninger, hvis registrerbare del, de direkte tilskud, faktisk er vokset 3 gange så hurtigt som de samlede offentlige udgifter i løbet af de sidste 10 år. Ud over de åbenlyse gevinster i form af bedre økonomi for statskassen og større effektivitet i produktionen vil der her være en oplagt mulighed for at gøre op med års lallende socialdemokratisk industripolitik. Jeg kan dårligt forestille mig, at de mindre væsentlige borgerlige partiers medansvar for denne politik skulle holde de konservative ministre tilbage fra at få ændret disse fuldstændig uacceptable forhold.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg må gå ud fra, at forslagsstillerne har fremsat dette beslutningsforslag som en morsomhed på den ene side, men på den anden side for at påvise, at det er lidt vanskeligt i et udviklet samfund at privatisere alting. Personligt kunne jeg da godt tænke mig, om vi kunne kigge på f. eks. forsvaret. Vi kunne begynde med en lille division med en general Wallenstein i spidsen og se, om den ville have lidt større effekt end det rent offentlige militær med krigsskibe, om man kan ramme bedre end fregatten »Peder Skram«, hvis det

er privat, osv., hvis man skal have lidt sanering og sådan noget.

Hvis man virkelig mener det, så kunne man da godt prøve den slags, og selvfølgelig er der også visse andre områder, som man, hvis man sådan filosoferer lidt, kunne tænke sig. Man kunne også se på, om vi kunne få et lidt bedre fængselsvæsen med lidt større aktivitet. Kunne vi ikke have et privat aktivitetsfængsel eller sådan noget? Det var måske værd at prøve. Rent personligt mener jeg, at det kunne være givtigt at prøve det.

Nå ja, så er der kongehuset. Jeg synes, at kongehuset i dag er en udmærket PR-virk-somhed. Jeg tror, at kongehuset betaler sig udmærket, og selv om jeg er republikaner af indstilling, vil jeg bevare det, som jeg mener er givtigt for samfundet i den øjeblikkelige situation. Jeg kan også være enig i at sætte spørgsmålstegn ved, om vi skal have en delvis statskirke i al fremtid. Ja men det kan vi da udmærket diskutere. Hvis man tager de kulturelle aktiviteter, all right, så er der mange, man kan privatisere, f. eks. Det kgl. Teater, og når folk vil sy stramaj eller spille ludo eller bridge, så må det vel også være for egen regning. Det må man selvfølgelig privatisere samtidig.

Selvfølgelig er der områder, som man hidtil ikke har tænkt på kunne privatiseres, men som man muligvis kan privatisere. Det er da i hvert fald værd at filosofere over, om der er nogle rimelige muligheder. Men det kræver selvfølgelig, hvis man skal være alvorlig, at man forsøger stump.

Reelt sagt er vores målsætning i kristeligt folkeparti ikke at privatisere hele det danske samfund. Vi mener stadig væk, at en veludviklet offentlig sektor er af værdi for samfundet og dets udvikling og for de små og de svage i samfundet. På den baggrund afviser vi dette forslag, men vi vil da gerne drøfte sådanne forslag, også med VS.

Waldorff (VS):

Jeg må sige, at jeg virkelig føler, det er foruroligende, når fru Yvonne Herløv Andersen siger, at dette er fuldstændig ude af proportion med de alvorlige politiske problemer, man bør diskutere i folketinget. Dette er regeringens kongstanke. Dette er det eneste ideologisk virkelig vigtige punkt, denne regering har ført frem i forhold til tidligere rege-

[Waldorff]

ringer. Når vi ser den åndelige og ideologiske fattigdom udtrykt ved, at man simpelt hen ikke kan finde på noget som helst at sige om privatisering, så synes jeg, det understreger nødvendigheden af, at om ikke andre, så VS har taget hele privatiseringsdiskussionen op.

Jeg vil gerne erindre om, at Schlüterregeringen tiltrådte med den parole, at der skulle lanceres en god nyhed hver dag, men på privatiseringsområdet er det blevet til, at man lancerer en ny tavshed hver eneste dag. I praksis smuldrer enhver idé om, hvad der måtte være af privatisering. De private hospitaler er under narkose, og statsanstalten for livsforsikring, som man har prøvet at tage fat på, er opgivet, måske druknet i embedsmandsvældet, hvad ved jeg?

Jeg mener, at dette viser, at regeringen er bukket under for nøjagtig den samme traditionelle tænkning og almindelige træghed, som den har kritiseret den offentlige sektor for, da den trådte til som regering. Vi mener, at det er synd og skam, for det virkelig gode i regeringens privatiseringstanker er, at den sagde så klart, at man måtte gøre op med vanetænkningen i den offentlige sektor. Det, at en række opgaver bliver varetaget meget ineffektivt og med et unødvendigt bureaukrati i den offentlige sektor, skal ikke have lov til at fortsætte på grund af almindelig træghed og traditionsbundethed.

Vi er enige med regeringen i, at bureaukrati og ineffektivitet og offentlige udgifter til ingen verdens nytte er noget, man skal til livs, og derfor har vi for længe siden – ikke nu, som finansministeren sagde – taget fat på vigtige privatiseringsinitiativer. Vi har taget konsekvensen af det påståede behov for besparelser på det sociale område, og vi har som et privat initiativ lavet en fond, nemlig Palle Simonsen-fonden, som for private midler skulle hjælpe folk ud over kontant-hjælpsproblemerne. Inden længe vil vi have befriet Videbæk kommune og vil derefter straks gå i gang med andre kommuner.

Det nødvendige økonomiske ekspertarbejde bliver lavet i offentlig regie, men lader meget tilbage at ønske med hensyn til effektivitet og pålidelighed. Hvad får vi overhovedet for pengene? VS har udgivet en aldeles udmærket rød vismandsrapport, som er langt mere dybtgående end embedsmændenes, og

som oven i købet bærer sig selv økonomisk. Det mener vi er et eksempel til efterfølgelse.

Tilsvarende vedrørende civilforsvaret, som er en del af det ineffektive, bureaukratiske og dyre totalforsvar. Man har for store offentlige midler udgivet en totalt nytteløs pjece om, hvad befolkningen skal gøre i tilfælde af en atomkrig. Den har VS hjulpet til med at forbedre, og vi er kommet med en ny udgave, som er langt mere brugbar, langt mere instruktiv med hensyn til at redde befolkningen fra atomkrigstruslen. Den er lavet effektivt på meget kort tid og aldeles uden udgifter for det offentlige. Det er også et eksempel til efterfølgelse.

Vi venter naturligvis, at regeringen vil tage imod den håndsrækning, som VS' beslutningsforslag er. Vi har ofte haft den rolle at komme med nogle ideer, som andre på grund af fordomme og vanetænkning og almindelig vankundighed ikke er i stand til at formulere.

Mulighederne er langtfra udtømt med det forslag, vi fremsætter her. Hvad med f. eks. privatisering af privatlivet ved at spare millioner og atter millioner af kroner på politiets registre, rigsarkivet, forskellige EDB-registre til overvågning af arbejdsløse og brugere af det sociale system? Hvad med privatisering af folks indkøbsposer ved at sætte en stopper for uropatrujlens bestandige kiggen i poser i store dele af Københavnsområdet? Eller privatisering af boligen ved at stoppe den meget tidkrævende ransagning, uropatrujlens foretagere, oven i købet med det resultat, at det offentlige må udrede mere og mere i erstatning på grund af uropatrujlens virksomhed? Ja, man kunne blive ved. Hvad med privatisering af seksuallivet, så de sociale kontrollanter kunne foretage sig noget mere nyttigt end at begå dyneløfteri?

Jeg mener, at mulighederne er utallige, og håber, at regeringen vil interessere sig for det, så vi kan glæde os til et meget spændende udvalgsarbejde om dette forslag.

Birkholm (VS):

Det er ikke uden en vis skepsis, jeg helt på egne vegne tilslutter mig beslutningsforslaget fra hr. Willhjelm m. fl. Ganske vist støtter jeg alle de foreslåede konkrete privatiseringsforanstaltninger, især forslagene om privatisering af forsvarsopgaverne og privatisering af

[Birkholm]

det økonomiske råd, men jeg er skeptisk over for den politiske virkning af at samle forslagene under én hat, der opfordrer folketinget til at tage privatiseringsideen alvorligt.

Efter min opfattelse ligger der noget giftigt for samfundsudviklingen i de fleste af de forestillinger, der har været fremme i den offentlige debat om privatisering. Bortset fra enkelte privatiseringsforanstaltninger, som jeg som sagt til enhver tid vil støtte, finder jeg generelt, at venstrekræfterne i samfundet, hvis vi skal opretholde vores historiske rolle som de progressive banebrydere for samfundsforbedringer, bør lægge større vægt på begreber som afinstitutionalisering og afbureaukratisering. Det er begreber, den nuværende undervisningsminister i sin ungdom var med til at præge i debatten, men som han nu skamfuldt er lusket bort fra efter at have taget undervisningsministerkasketten på og være blevet institutionernes og bureaukratiets trofaste forvalter.

Lad mig nævne et eksempel: socialministeren forsøger i øjeblikket med den såkaldte fattighjælpsparagraf at privatisere den sociale sikring af de dårligst stillede i samfundet, det vil sige at kaste sikringen tilbage på private godgørenhedsforetagender, f. eks. Kirkens Korshær, Mødrehjælpen af 1983 og lignende institutioner. Virkningen er en drastisk forøgelse af elendigheden i de dårligst stillede familier med forværring af alkohol- og narkoproblemer, kriminalitet, selvmord, sygdom og med forøget sagspres på bistandskontorerne til følge, alt sammen meget dyrt for samfundet. I stedet ville den sande afbureaukratiserende løsning bestå i at sikre alle job-søgende, også unge, der forlader skolen, umiddelbar ret til at blive optaget i en fagforening med fulde medlemsrettigheder, dvs. sikre alle borgerne en garanteret mindsteindkomst. Det ville mindske behovet for bistandshjælp, og det ville faktisk også mindske behovet for ansatte på socialcentrene, endda radikalt.

Et andet eksempel: privatisering af sygehusvæsenet og hele den primære sundheds-tjeneste forberedes i øjeblikket gennem nedskæringer, der sørger for øgede ventelister og forringet behandlingsniveau på de eksisterende offentlige hospitaler. Når den borgerlige lejr på denne måde har fået banet vejen for betalingshospitaler, private lægeklinikker og selvforsikringsprincipper, åbnes der for uhyre

forringelser af hele det sociale velstandsniveau her i landet. Ikke bare vil menneskers almindelige sundhedstilstand i meget høj grad blive afhængig af, hvilken socialgruppe de er så heldige eller uheldige at blive født ind i, også selve den medicinske behandling vil fuldstændigt ændre karakter. Som eksempel kan jeg nævne, at der i USA fjernes procentuelt langt flere livmodere på grund af livmoderhalskræft, end tilfældet er i Danmark, simpelt hen fordi de private forsikringer i USA dækker operationen, men ikke kontrolundersøgelser og den langvarige behandling.

Den konsekvente afbureaukratiserende og afinstitutionaliserende løsning består efter min opfattelse for det første i at fjerne alle de ting, der gør folk syge, det vil sige ned-sætte arbejdstiden, forbyde overarbejde, afskaffe bistandslovens § 37, stk. 4, nedtrappe privatbilismen til fordel for den kollektive trafik, nedbryde betonbyerne osv. For det andet består den i at bryde institutionsvældet og medicinaliseringen af sundhedsvæsenet ved at udbygge de offentligt støttede social- og sundhedstjenester i beboerhuse, i krisecentre, i ungdomshuse osv. og ved at udbygge sikringen af arbejdsmiljøet ved en arbejdstyret bedriftssundhedstjeneste, som også foreslået af VS.

Alt i alt mener jeg, at man bør gå væk fra privatiseringstanken og lægge vægten på at afvikle store dele af det offentlige bureauk-rati, og det håber jeg at man vil tage hensyn til under udvalgsarbejdet.

Agerschou (SF):

Som SFs ordfører har bemærket, har repræsentanter for de borgerlige partier boltret sig uhæmmet i debatten om privatisering med mere eller mindre absurde ideer. Konkrete forslag i folketinget har det derimod skortet på. Jeg troede egentlig, at regeringen ved denne lejlighed, som VS har foræret den, ville løfte sløret for, hvad de mange privatiseringsudvalg, man siger man har nedsat, egentlig vil komme med. Vil man f. eks. fremsætte forslag om spejderes overtagelse af børnepasning, som hr. Svend Erik Hovmand har foreslået? Vil man f. eks. fremsætte forslag om private universiteter og mellemuddannelser, som hr. Svend Heiselberg har foreslået?

[Agerschou]

Jeg var i foråret til et møde i Ålborg, hvor forsamlingen bad en repræsentant for et af de borgerlige partier – jeg skal undlade at nævne hans navn – om at komme med nogle konkrete forslag til privatisering, og til forsamlingens udelte jubel foreslog han private togvogne. Jeg vil da gerne høre finansministeren, om det er et af de elementer, der indgår i regeringens privatiseringstanker.

Der har som sagt ikke været mange konkrete forslag her i folketinget. Til gengæld har man f.eks. fra socialministeriet udsendt en strøm af papirer, hvoraf en del indeholder rørstrømske og uvirkelige forslag om, at hidtidige fællesopgaver af kommunerne overføres til private hænder.

Jeg synes, at det mest alvorlige i debatten er den understrøm af ideologisk egoistliberalisme, som de borgerlige partier har forsøgt at udbrede, den ideologi, der siger, at enhver er sin egen lykkes smed, og hvis man kommer i klemme af den ene eller den anden grund, f.eks. bliver syg eller arbejdsløs, så er det, fordi man ikke har smedet godt nok, og det må man selv klare. Det var f.eks. begrundelsen, da man indførte varighedsbegrænsningen i bistandsloven, den, vi andre kalder for fattigdomsbestemmelsen. Her hed det nemlig i bemærkningerne til det pågældende lovforslag:

»Regeringen finder, at en tidsmæssig begrænsning af hjælpen kan have en vis motiverende indflydelse på modtageren med hensyn til en forstærket indsats for at overvinde følgerne af den begivenhed, som har ført til, at der ydes hjælp.«

Det er formuleret i kancellisprog, men meningen er klar nok: at nogle bliver nødt til at søge kontanthjælp på bistandskontoret på grund af arbejdsløshed, er deres eget problem. De er i virkeligheden smådovne, og ved, at man svinger lidt med den økonomiske pisk, skal de såmænd nok finde noget at bestille. Det er regeringens tanker om disse mennesker. Det er det, socialministeren har kaldt privatisering af ansvar.

Det, man forsøger, er at individualisere problemer, som er og bliver kollektive problemer, problemer, som skal løses i fællesskab. Det, man forsøger, er at gøre de mennesker, der er blevet ramt i forbindelse med krisen, til de egentlige skyldige. De skal straffes, de skal rammes yderligere. Det er navnlig det, der er uanstændigt i forbindelse

med de borgerlige partiers privatiseringsdebat.

Wilhelm (VS):

Kulturministeren udtrykte for nylig på CDs landsmøde bekymring – den forstår jeg – for, at denne regering kun vil blive husket for nedskæringer og besparelser. Den kunne måske blive husket for sin eneste ideologiske kongstanke: privatiseringen. Jeg siger »måske«, for det er slet ikke sikkert, den vil.

I regeringspartiernes presse føres der for tiden en stor debat om regeringens mangel på ideologisk profil og på mærkesager, og på det konservative landsmøde var det samme fremme: man efterlyste profil, man opfordrede direkte til at slå mere på tromme for privatiseringstanken. På den baggrund må det forekomme forstemmende, vel endda især blandt de borgerlige vælgere, at regeringen, når vi nu giver den lejlighed til det, end ikke vil indlade sig på en seriøs diskussion om sin egen mærkesag.

Der er flere ordførere for de borgerlige partier, der har antydnet, at dette er en morsomhed. Jeg forstår det ikke; jeg synes, det er billigt. Meget kan man sige om VS' folketingsgruppe, men jeg har aldrig hørt andet, end at vi arbejder dybt seriøst. Selv om man er uenig med os, er det billigt at afvise det som en morsomhed. Det er muligt, at man ikke bryder sig om de 7 konkrete privatiseringsforslag, vi har fremlagt, selv om de som påvist i bemærkningerne nøje opfylder regeringens egne kriterier og i øvrigt er langt mere omfattende og perspektivrige end de smålige og destruktive forslag, regeringen selv foreløbig har udmøntet slagordet i.

Vi har jo indbudt til en mere principiel debat, og hvis man ikke umiddelbart kan tilslutte sig de første 7 forslag, skal jeg da gerne ved denne lejlighed lade dem ligge og lade udvalget arbejde med dem, og så vil jeg tale mere generelt og lufte nogle andre ideer.

Hvad med f.eks. at privatisere kystbevogtningen? Jeg er sikker på, at det ville interessere bl.a. ISS Securitas, som jo allerede for flere år siden påbegyndte privatiseringen af forskellige bevogtningsopgaver i snævert samarbejde, ja i virkeligheden også i et vist personalefællesskab med det offentlige politi. Hvem ved, om ikke Securitas kan gøre det langt mere forretningsmæssigt? Erfaringen

[Wilhjelm]

viser i hvert fald, at når man først har givet de private et område, så giver de det i hvert fald ikke fra sig gratis. Vi kan måske få en ny Øresundstold og dermed valuta til landet. Det burde interessere finansministeren. Ja, hvad med at privatisere skatteopkrævningen i det hele taget? Finansministeren behøver ikke at ryste på hovedet, for det system kendte man allerede i romerriget. Alle ved på forhånd – regeringen udbasunerer det i hvert fald i én uendelighed – at det offentlige alligevel ikke har forstand på at bruge pengene.

Eller hvad med kirkegårdene? Nu ligger det sådan, at i VS er vi i det hele taget ikke så meget for det, der i bedemandsterminologien hedder kistegravsteder. Jeg ved ikke, om finansministeren er klar over, hvor meget de egentlig fylder. De fylder gennemsnitligt 6–8 m², og der er mange af dem, der fylder både 15 og 20 m². De løber over 20 år, og de bliver sædvanligvis forlænget med andre 20 år. Det vil sige, at man i 40 år beslaglægger så mange kvadratmeter.

Hvor meget plads er der egentlig til de levende til sammenligning? Hvor mange kvadratmeter er der pr. indbygger på indre Nørrebro, på ydre Nørrebro, på Christianshavn, i Enghave, på Vesterbro? Ja, lige nu, hvor Weidekamp og Eefsen har efterladt store tomter som efter bomber i de områder, er det selvfølgelig en fordrejet sammenligning, men før de begyndte på det, var der faktisk kun afsat til samlet boligbyggeri plus gårde plus haver plus parker plus idrætsanlæg i de her nævnte kvarterer mellem 17 og 26 m² pr. levende indbygger. Det er et misforhold, som vi finder fuldstændig urimeligt.

Nu har regeringen ofte bevist, at den sætter respekten for livløs ejendom betydelig højere end respekten for levende mennesker, så den vil næppe være med til at prioritere de levende fremfor de døde. Derimod burde vi, hr. finansminister, kunne blive enige om, at kostprisen skal respekteres, og at takspolitik eller gratisprincip ikke skal forvride forbruget. Jeg vil godt spørge, om ministeren er klar over, at den årlige kvadratmeterpris for disse kistegravsteder er under 10 kr., endda med rabat ved overforbrug og endda uden deflatering, mens kvadratmeterprisen for en parkeringsplads lige på den anden side af muren er over 1.000 kr., altså mere end 100

gange så meget. Hvis ikke det er forbrugsforvriddning, så ved jeg ikke, hvad det er.

Det ville aldrig få lov til at finde sted, hvis det var privatiseret – så skulle man se effektivisering! Jeg er sikker på, at så ville man enten gå over til lodret deponering, eller også ville man indføre en ny teknologi, måske noget med vendbare gravsten, så de fra mandag til fredag kunne bruges til parkeringspladser og lørdag og søndag til gravsteder, for at familien kunne lægge blomster. I hvert fald ville man ikke tillade den forvriddning, som nu finder sted.

Det kan være, at sådan noget er for småt for regeringen. Nu vel, men hvad så med at privatisere lufrummet over Danmark? Det ville med sikkerhed medføre afgift af passerende fly og missiler og vel også af virksomheder, der bare lossere deres affald ud i den privatiserede luft. Det er et problem, vi ikke har kunnet få løst i det offentlige system. Og hvorfor ikke en afgift, bare en lille en, på de borgere, som ønsker at indånde den privatiserede luft?

Ministerne ser ud, som om hun finder, at det er fuldstændig absurd. Det viser kun, hvor fantasiløs regeringen er. Den tror simpelt hen ikke på sin egen mærkesag. Når det kommer til stykket, var de socialdemokratiske regeringer egentlig langt mere privatiseringsminded end den nuværende. Det er da ikke mere absurd at privatisere lufrummet over Danmark end at privatisere undergrunden, hvad socialdemokratiet gjorde for 20 år siden. Det er da ikke mere absurd at skulle betale for at indånde sin egen luft end at skulle betale i dyre domme for at bruge sin egen olie og gas.

Hvis regeringens fantasiløshed så bare skadede den selv! Hvordan skal det private initiativ overhovedet kunne udfolde sig under en så dogmatisk statsliggørelse, og, hvad der i mine øjne er endnu vigtigere, hvordan skal undervisningsministeren kunne gennemføre sine ideer om undervisningens indhold, hvordan skal den opvoksende ungdom blive pot og pande med systemet, hvis man ikke kan tilbyde den nogen identifikationsmodeller, som det hedder på moderne dansk? I finansministerens og min skoletid var det Tietgen og H. N. Andersen og A. P. Møller, der blev holdt frem for os. Siden er der jo slet ikke kommet nogen. Og Dampskibsselskabet af 1912 er, som navnet siger, over 70 år gam-

[Wilhelm]

melt. Hvordan skal de unge af i dag overhovedet forbinde det med samfundssystemets muligheder her og nu? Sandheden er, at der overhovedet ikke havde været nogen at holde frem, heller ikke for finansministeren og mig i sin tid, hvis tidligere regeringer havde været lige så fantasiløse og småtskårne som den nuværende.

Der går som bekendt en hårfin grænse, som straffelovrådet sagde i sin tid, mellem forretningsmæssig genialitet og økonomisk forbrydelse. Det lader sig simpelt hen ikke gøre at skrabe milliarder sammen på lovlig vis, hvis ikke staten direkte eller indirekte hjælper temmelig meget til. Man må nok stille sig det spørgsmål: hvor havde f.eks. Mærskkoncernen været i dag uden undergrunden? Hvordan var den kommet igennem værfts- og befragtningskrisen, som mange andre bukkede under for, hvis den ikke havde kunnet taget sig betalt ved afståelse af interesser i den danske undergrund? Man ville formentlig have været henvist til at forsøge sig ikke bare med givtige olietransporter til Sydafrika, men også med kurspleje og illegale våbentransporter, og hvad ved jeg, for at overleve, og Mc-Kinney Møller ville muligvis, eller måske endda sandsynligvis, i dag have siddet i London eller Johannesburg for at unddrage sig bagmandspolitiets efterstræbelse.

Omvendt kunne man også sige: må ikke enhver indrømme, at den kapitalistiske ideologi kunne have været personificeret, kunne have tilbudt ungdommen en moderne identifikationsmodel, f.eks. Bonde Nielsen? Var ikke alle betingelser til stede? Var han ikke både dygtig og initiativrig måske? Kaldte man ham ikke den nye Tietgen? Må ikke enhver indrømme, at B & W næppe havde eksisteret i dag uden hans originale indsats? Var han ikke oven i købet i nærheden af kongehuset? Hvad mere kunne man egentlig ønske sig i retning af et tidssvarende indbegreb af privat foretagsomhed? Men hvad gav man ham? En skallet statsgaranti på 50 mill. kr. og dertil et småligt paragrafrytteri. Det var vilkår, som også ville have kvalt en H. N. Andersen og en Tietgen og en A. P. Møller i fødslen. Koncession på luftrummet kunne man have givet ham. Så er der ingen grund til at tro, at han skulle have klaret sig ringere end A. P. Møller.

Det er sørgeligt at se, så lidt tiltro denne regering har til sit eget ideologiske flagskib: privatiseringen. Den har end ikke ønsket at gå ind i en diskussion om de forslag, VS her med åbent sind har fremsat til inspiration. Jeg vil nødig bruge stærke ord, som kunne bringe formanden op af stolen. Lad mig derfor slutte med at sige på en måde, som ikke efterlader noget i tydelighed, og som jeg ved at både A. P. Møller og Bonde Nielsen og givetvis også formanden med sin maritime fortid er fortrolige med: regeringen Schlüter udviser simpelt hen en faretruende styrlastighed; enten må regeringen fordomsfrit til at tage privatiseringstanken alvorligt, eller også må den stikke piben ind.

(Kort bemærkning).

Steen Folke (VS):

Jeg bemærkede, at hr. Wilhelm fremhævede en række personer, der ved fremsyn og handlekraft har spillet en fremtrædende rolle i udviklingen af det private danske erhvervsliv før og nu, bl. a. Tietgen og H. N. Andersen og A. P. Møller, både senior og junior, men jeg savnede unægtelig én person, som hr. Wilhelm ellers ikke plejer at overse. Jeg tænker naturligvis på landsretssagfører Kristian Mogensen, hvis store, uselviske arbejde for alle dele af dansk erhvervsliv hr. Wilhelm udmærket kender, hvad han også offentligt har givet udtryk for ved flere lejligheder.

Lad mig blot tilføje, at Kristian Mogensen oven i købet var den, der stærkere end nogen anden på det nylig overståede konservative landsmøde gik ind for en skærpelse af den konservative ideologiske profil. Hr. Wilhelm kan vel ikke være uenig i, at det er tiltrængt, bl. a. hvis der skal tilføres den megen snak om privatisering et reelt indhold. Mon ikke hr. Wilhelm vil erkende, at han ved denne lejlighed for en gangs skyld har gjort landsretssagfører Kristian Mogensen uret?

Wilhelm (VS):

Jeg synes ikke, at hr. Steen Folke behøver at belære mig om landsretssagfører Kristian Mogensens betydning for dansk erhvervsliv. Jeg tror faktisk, at det er mig, der i sin tid har gjort hr. Steen Folke og hele VS' gruppe opmærksomme på denne enorme betydning. Men derfor kan det da godt være, at man

[Wilhelm]

skulle have nævnt det ved navn. Jeg vil kun sige, at det faktisk bl. a. var landsretssagføreren, jeg havde i tankerne, da jeg i starten af mit indlæg henviste til disse røster på det konservative landsmøde. Men det ville måske have gjort det lovlig personfikseret at hive en enkelt person frem, og det skal tilføjes, at Kristian Mogensen bestemte ikke stod alene med ønsket om, at privatiseringstanken kom tydeligere frem. Der blev bakket op fra adskillige andre, og de mest markante var vel i virkeligheden måske ikke så meget Kristian Mogensen ved den lejlighed, men Konservativ Ungdom.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg er næsten ked af at afbryde denne meget hidsige debat mellem hr. Wilhelm og hr. Steen Folke, men jeg har med stor interesse lyttet til de mange, uhyre opfindsomme forslag, der er stillet, og jeg har også gjort mig den ulejlighed at notere dem ned, for det er klart, at det arbejde, der udføres i regeringens privatiseringsudvalg, har behov for en stadig stimulans, og jeg skal underkaste hvert eneste af forslagene en meget nøje vurdering.

Der var et enkelt, jeg måske kunne savne, men som jeg godt ville føje til listen. Det var måske endda et forslag, man kunne begynde med. Man kunne begynde med at privatisere selve beslutningsforlaget.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Det er et lille fremskridt, at finansministeren alligevel synes, at der har været udvist fantasifuldhed og idérigdom på dette område, og jeg har da også set, at flere af regeringsmedlemmerne og flere af medlemmerne af V, C, Q, M har været lidt skizofrene. På den ene side har de ikke rigtig ønsket at deltage i debatten, fordi de ikke kunne finde deres egne ben i spørgsmålet om privatisering. På den anden side har de alligevel siddet og noteret ned. De har alligevel ikke rigtig kunnet gå ud i læsesalen og vidste egentlig ikke, hvor de skulle stille sig.

Jeg er enig med finansministeren i, at der er kommet fantastisk mange gode forslag frem i denne debat. Finansministeren siger, at han ikke sagde, der kom nogle gode forslag, men i hvert tilfælde forslag til inspiration, som finansministeren så vil arbejde videre med.

Jeg synes egentlig, at oppositionen har gjort et meget godt stykke arbejde, men jeg må ærligt indrømme, at jeg er meget skuffet over, at socialdemokratiet ikke har deltaget i debatten. Det kan jeg faktisk ikke forstå, for som det blev sagt af en af vores ordførere tidligere, er det jo netop dette område, privatiseringen, der fremfor noget skiller regeringen fra socialdemokratiet, og i hvert tilfælde på ét område havde jeg forventet en kommentar eller en vis interesse fra socialdemokratiets ordfører, som jo er til stede her i dag, nemlig i spørgsmålet om det private erhvervsliv.

Jeg noterede mig med glæde, vil jeg sige, for et års tid siden – det må have været i december 1982 – at hr. Heinesen fra socialdemokratiet her fra talerstolen under en debat om arbejdsløshed sagde, at socialdemokratiet var holdt op med at tro på, at det nyttede noget for beskæftigelsen, hvis man blev ved med at give skattelettelser til det private erhvervsliv. Det var første gang, der kom en udtalelse af den karakter fra socialdemokratiet. Det synes jeg var et klart fremskridt, og man kunne vel ikke forvente mere. På det tidspunkt havde socialdemokratiet dog kun været i opposition i 3 måneder. Nu har det i mellemtiden været i opposition i over et år, og det kunne måske have givet lidt mere stof til eftertanke.

Derfor vil jeg da gerne have at vide, om hr. Ivar Nørgaard f. eks. ikke vil være interesseret i at komme herop og forholde sig lidt til tankerne om en privatisering af det private erhvervsliv, forholde sig til de udviklingstendenser, som socialdemokratiet som regeringsbærende parti selv har stået for, hvor man har opbygget nogle offentlige støtteordninger, som er steget tre gange så voldsomt som resten af den offentlige sektor i den sidste 10 års periode. Man har ikke været i stand til at påvise nogen effekt af det, hverken på beskæftigelsen eller på investeringerne – ud over den effekt, der består i, at investeringerne permanent er faldet, at arbejdsløsheden permanent er vokset, og at man kan se en industristruktur, der udelukkende satses på at investere inden for lavvækstområder, inden for alle de områder, som socialdemokratiet vel godt i sit stille sind egentlig ved er lavvækstområder og totalt håbløse med henblik på fremtiden.

Ivar Nørgaard (S):

Her i folketinget er det kutyme, at man vælger en politisk ordfører for hver gruppe, når der er tale om lovforslag og forslag til folketingsbeslutning. Det har åbenbart heller ikke undgået VS' opmærksomhed, at socialdemokratiet har udpeget en ordfører, og jeg har altså den ære at være blevet udpeget. Men jeg må tilstå, at efter at jeg har læst beslutningsforslaget, og også efter at jeg har hørt debatten her, har jeg fundet ud af, at det ikke falder ind under opgaven for en politisk ordfører, men derimod under opgaven for en anmelder af politisk satire. Da jeg ikke er blevet valgt som anmelder af politisk satire, har jeg ikke følt, at jeg var kompetent til at tage stilling til dette ret begavede og muntre beslutningsforslag. Hvis jeg endelig skal anmelde det, vil jeg sige, at man falder uden for rollen på et par enkelte punkter, men stort set er forestillingen jo meget god.

Gade (SF):

Jeg kan da godt forstå dele af hr. Ivar Nørgaards bemærkning her til sidst. For mig at se gælder det også – det var vel pointen i forslaget, sådan som jeg har set det – en række af Vs og Ks forslag til privatisering.

Jeg forstod på fru Yvonne Herløv Andersen fra CD, at hun mente, at dette beslutningsforslag var fuldstændig ude af proportion, og derfor ville hun afvise det. Da jeg havde ordet sidste gang, nævnte jeg en række forslag, som man ikke kan sige er så fantastiske anderledes i substansen end det forslag, som VS er kommet med her. Forslagene er ført frem på møder ude i landet under overskriften privatisering. Jeg nævnte den med spejdere i sociale institutioner. Jeg nævnte det om at privatisere det løse begreb ansvaret. Jeg nævnte privat socialforsorg. Derfor vil jeg spørge fru Yvonne Herløv Andersen, om hun også mener, at de ideer, som V- og K-politikere ude i landet optræder med, er fuldstændig ude af proportion.

Jeg vil sige til Vs og Ks ordførere, at jeg egentlig ikke rigtig forstod afvisningen. Gik afvisningen på at diskutere privatisering i relation til beslutningsforslaget her, eller gik afslaget på, at dette privatiseringsforslag var særligt ude af proportion for V og K? Så vil jeg i hvert fald spørge, om det er, fordi dette forslag ikke er lige så alvorligt og ikke er lige

så fornuftigt som det med spejderne og det med privatisering af mellemuddannelser og universiteter. Er det det, V og K mener?

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg bemærkede, at finansministeren i sin tale ikke besvarede nogle spørgsmål, som både SFs ordfører og jeg selv stillede finansministeren. Derfor vil jeg gerne spørge finansministeren en gang til: Vil regeringen fremsætte forslag om spejderes overtagelse af børnepasning, som hr. Svend Erik Hovmand fra venstre har foreslået? Vil regeringen fremsætte forslag om private universiteter og mellemuddannelser, som hr. Svend Heiselberg har foreslået? Vil regeringen fremsætte forslag om private togvogne, som hr. Bo Kristensen fra det konservative folkeparti på et møde i Ålborg har foreslået?

Birkholm (VS):

Hr. Wilhjem kom i sit ordførerindlæg med endnu et eksempel på et privatiseringsforslag, som bringer mig herop for endnu en gang at foreslå, at slagordet privatisering udskiftes med et andet slagord: afbureaukratisering.

En privatisering af skatteinddragelsen, som hr. Wilhjem foreslog, vil rumme faren for at give frit slag for den mest effektive knippelsvinger- og tommeskruebande, hvoriom den sande progressive løsning efter min opfattelse ville være en afbureaukratisering, der beskar kildeskattedirektoratet til en brøkdelf af dets nuværende omfang, hvilket man ville kunne opnå ved en gradvis aftrapning af rentefradragsordninger, hvilket VS jo selv har fremsat forslag om. Det ville fjerne en stor del af det bureaukratiske arbejde med ligningskontrollen.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg fik stillet et konkret spørgsmål af hr. Agerschou om, hvordan jeg så på den mulighed, at man overlod det til en spejder at passe børn. Jeg har personlig ikke noget imod det. Jeg vil sige, at op til flere af mine børn er blevet passet af spejdere i tidens løb – uden at det af den grund er blevet gjort til en offentlig foranstaltning.

Men jeg tror, at hr. Agerschou og en række andre har misforstået det med privatise-

[Finansministeren]

ringen, for tankegangen er jo ikke, at der nu skal gennemføres meget betydelige lovændringer. Tankegangen med privatisering er, at man skal hjælpe amter, kommuner og statslige styrelser, og hvem der ellers kan være tale om, med at få et bedre og mere fornuftigt og smidigt samarbejde med erhvervslevet. Vi behøver ingen lovgivning vedrørende spejderes adgang til børnepasning. Det er ikke det, der er opgaven, hr. Agerschou. Det, der er opgaven, er at sørge for, at den offentlige sektors mange serviceområder også får mulighed for at løse nogle af sine opgaver i et samarbejde med de private.

Jeg mener for den sags skyld, man kunne nævne mange eksempler – ikke dem, der er nævnt i beslutningsforslaget. Jeg glemte at sige i første omgang, at beslutningsforslaget bl.a. har det lille problem i sig – men jeg indrømmer, det er lille – at tre af forslagene nok er i strid med grundloven og derfor kræver en grundlovsændring. Men o.k., det er jo muligt, man kan privatisere grundloven eller på anden måde få den ændret. Jeg synes dog lige, det skal tilføjes, for at man ikke overser opgavens omfang.

Regeringen har et arbejde i gang på disse områder. Administrationsdepartementet arbejder med det på et mere teknisk plan. Vi er ved at være færdige med en redegørelse, som vi håber at amter og kommuner vil have megen glæde af. Jeg vil også sige noget om det i den redegørelse, jeg skal give folketinget om en modernisering af den offentlige sektor. Jeg skal derfor ikke gå langt ind i debatten i dag, men jeg har noteret mig de mange yderst fantasifulde – jeg sagde ikke gode, men meget fantasifulde – forslag, der er fremkommet, både fra VS' side og også fra anden side. Jeg tror, jeg har givet til kende, hvordan vi ser på det.

Jeg fik stillet et par rent tekniske spørgsmål yderligere af hr. Agerschou. Er vi tilhængere af private togvogne? Regeringen har ikke til hensigt at opfordre til bygning af private togvogne. Jeg ved heller ikke, hvor de skulle køre, disse private togvogne, men hvis der kan komme et fornuftigt forslag, er det muligt, at landets privatbaner var interesserede i det. Jeg troede i og for sig, at der var tale om en vis privatisering dér allerede.

Jeg blev spurgt, om vi havde tanker om at privatisere universiteter og læresteder. Nej, det synes jeg ikke der er nogen grund til.

Men der kan da være mulighed for, at disse læresteder kan samarbejde med private. Vi har det jo i tilfælde med kontraktforskning; man kan da også have det i tilfælde med tilsyns- og rengøringsopgaver. Man kan da også godt tænke sig, at private er i stand til at yde et virkelig værdifuldt bidrag til forskningsindsats af forskellig art. Hvorfor dog egentlig ikke det?

De mere overdrevne forestillinger, VS gør sig om, hvor langt privatiseringen bør strække sig, tror jeg derimod jeg på regeringens vegne kan sige at vi ikke er i stand til at følge.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Jeg vil først gerne takke hr. Birkholm for hans indlæg. Det var, som om finansministeren ironiserede en lille smule over den interne debat, der var mellem forskellige repræsentanter for VS her. Den viser kun endnu en gang, at al væsentlig debat om store samfundsspørgsmål må føres alene på den yderste venstrefløj. Selv regeringens egen mærkesag er vi nødt til at føre debatten om, mens regeringspartierne er aldeles passive. Pinligt, ikke sandt?

Jeg vil i øvrigt godt takke finansministeren for hans tilsagn om at lade sig inspirere af disse ideer. Hans lille problem med grundloven er vi da opmærksomme på. Den ændrer vi bagefter. Hvis vi får vedtaget de tre forslag, som vi helt klart erkender forudsætter en grundlovsændring, så skal vi nok følge det op. Finansministeren kan være ganske rolig, de indvendinger fik vi såmænd allerede fra sekretariatet, da vi indleverede dem, men da vi gjorde opmærksom på, at tilsvarende forslag har været stillet hvert eneste år til finanslovsforslaget som ændringsforslag, bøjede man sig og sagde, at så kunne der heller ikke være noget galt i at fremsætte dem her – hvis vi nu skal ind på det meget formelle.

Finansministeren havde et udmærket supplement. Han foreslog, at vi privatiserede dette forslag. Det vil vi da godt overveje, men det vil vise sig om lidt, for om lidt skal tinget tage stilling til, om dette forslag skal til udvalgsbehandling. Så må vi se, om regeringspartierne vil tage konsekvensen af finansministerens ord og nægte det udvalgsbehandling eller vi heller ikke engang kan stole

[Wilhelm]

på finansministerens ord på helt kort sigt, 5 minutter eller 10 minutter, eller hvor meget det drejer sig om.

Vi har været fremme med flere privatiseringsforslag før, og hvis jeg skal svare på finansministerens idé om, at vi privatiserer dette forslag, B 9, vil jeg sige, at vi i vores versificerede indlæg i afslutningsdebatten i juni måned 1983 sluttede med en versificeret dagsorden, der endte med den konklusion, at Schlüterregeringen skulle privatiseres. Dengang gik det ikke så godt, fordi formanden simpelt hen nægtede at sætte den slags dagsordener til afstemning. Det er altså ikke vores fejl, at vi foreløbig har måttet opgive det forslag i den form.

Til sidst vil jeg – selv om den socialdemokratiske ordfører, der omsider kom på tælerstolen, nok synes, at det er et stilbrud – egentlig finde det passende at slutte med et lille vers af den, jeg opfatter som Danmarks skarpeste politiske pen i de sidste 25 år, Ivan Malinowski, i hans seneste digtsamling:

»PRIVAT er et ord
der kommer af latinsk »privare«
der betyder berøve:
noget der er privat
er taget fra samfundet
og et folk der udsættes for »privatisering«
er, før det får set sig om
berøvet al gensidighed og således
ikke længere noget folk.«

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til det politisk-økonomiske udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 57:

Forslag til lov om ændring af lov om regulering af fiskeriet.

(Fremsat 9/11 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arne Jensen (S):

Lovforslag nr. L 57 er en forlængelseslov med udgangspunkt i den første egentlige reguleringslov fra 1979 og forlængelsesloven fra februar 1982. Ved lovens førstebehandling i 1979, da lovforslaget blev fremsat af daværende fiskeriminister hr. Svend Jakobsen, faldt der faktisk mange gnubbede ord om forslaget, bl.a. fra vores nuværende fiskeriminister, men på trods af det: en regulering af vores fiskeri var dengang og er stadig væk nødvendig. Eftertiden har vist, at lovinitiativet havde sin berettigelse. Det erkender alle – eller i hvert fald næsten alle – her i folketinget i dag. Man kan konstatere, at skiftet fra opposition til regeringsbænk også kan indeholde nogle positive elementer. Tiderne har skiftet. Jeg skal ikke trætte unødigt med dette, men må dog gøre opmærksom på, at der findes ganske interessant læsning om emnet, hvis man går tilbage til den omtalte behandling i 1979. Men nok om den side af sagen.

I socialdemokratiet har vi den samme indstilling, uanset om vi er i regering eller vi er i opposition. For dansk fiskeri og for beskæftigelsen i fiskeindustrien drejer det sig om, at der forefindes et lovgrundlag, som til enhver tid og under skiftende forhold kan sikre den optimale udnyttelse af vore fiskeressourcer, uanset at der i den lovgivning, vi drøfter forlængelsen af, er indlagt ganske mange myndigheder til ministeren. Vi har tillid til, at også vores nuværende minister sammen med § 9-udvalget vil forvalte denne lovgivning på en måde, der vil være i helhedens interesse.

Hvis jeg må citere en lille passus fra den daværende fiskeriministers, hr. Svend Jakobsens, slutbemærkninger ved tredje behandling i 1979, skal det være dette – citatet er fra Folketingstidende 1978-79, sp. 9860:

»Vi har jo været igennem diskussionen om denne lovgivnings indhold og om erhvervsorganisations muligheder for at påvirke afgørelserne. Jeg skal kun gentage, at det er min bedste vurdering, at både i den nuværende og i kommende fiskeriministers tid vil det